BO'LAJAK TARBIYACHILARNING AKMEOLOGIK YONDASHUV ASOSIDA TA'LIM-TARBIYA JARAYONINI LOYIHALASH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH TIZIMINING SAMARADORLIGI

Bayzakova Maftuna Abulqosim qizi
Jizzax davlat pedagogika universiteti doktaranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada bo'lajak tarbiyachilarning akmeologik yondashuv asosida ta'lim-tarbiya jarayonini loyihalash ko'nikmalarini rivojlantirish tizimining samaradorligi masalalari ko'rib chiqiladi. Akmeologik yondashuvning asosiy prinsiplari va ularning pedagogik jarayonlardagi amaliy ahamiyati tahlil qilingan. Mazkur yondashuv orqali tarbiyachilarni professional rivojlanishiga ko'maklashish va ta'lim samaradorligini oshirish yo'llari o'rganilgan.

Kalit so'zlar: Akmeologiya, bo'lajak tarbiyachilar,samaradorlik, yondashuv,ta'lim va tarbiya, loyiha, tizim, samaradorlik.

ЭФФЕКТИВНОСТЬ СИСТЕМЫ РАЗВИТИЯ НАВЫКОВ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ В РАЗРАБОТКЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА НА ОСНОВЕ ПОДХОДА АКМЕОЛОГИИ

Аннотация: В статье рассматривается эффективность системы, направленной на формирование у будущих педагогов навыков планирования образовательного процесса на основе акмеологического подхода. Анализируются основополагающие принципы акмеологического подхода и их практическая значимость в педагогической деятельности. Кроме того, исследуются пути содействия профессиональному развитию педагогов и повышения эффективности образования с помощью данного подхода.

Ключевые слова: акмеология, будущие педагоги, результативность, подход, обучение и воспитание, проект, система, эффективность.

EFFECTIVENESS OF THE SYSTEM FOR DEVELOPING FUTURE TEACHERS' SKILLS IN DESIGNING THE EDUCATIONAL PROCESS BASED ON THE ACMEOLOGY APPROACH

Abstract: This article examines the effectiveness of a system designed to develop the skills of future educators in planning the educational process based on an acmeological approach. It analyzes the fundamental principles of the acmeological approach and their practical significance in pedagogical processes. Furthermore, the study explores ways to foster the professional development of educators and enhance educational effectiveness through this approach.

Keywords: Acmeology, future educators, effectiveness, approach, education and upbringing, project, system, efficiency.

Kirish. Mamlakatimizda uzluksiz ta'lim sohasida, maktabgacha ta'limdan boshlab to Oliy ta'lim tizimigacha qaratilayotgan alohida e'tibor va mazkur yo'nalishda qabul qilingan bir qator hujjatlar ta'lim sifat va samaradorligini oshirish bo'yicha me'yoriy-huquqiy bazani yaratish imkonini berdi.

Alohida e'tirof etish lozimki, maktabgacha ta'lim vazirligi tashkil etilganligi, bolalarni maktabgacha ta'lim bilan qamrab olish darajasi 27,7 foizdan 67 foizga, maktabgacha ta'lim tashkilotlari soni esa 5211 tadan 19316 taga etkazilganligi, ularga byudjetdan ajratilgan mablag'

3,7 barvarga oshirilganligi hamda mamlakatda 11 yillik majburiy maktab ta'limi qayta joriy etilganligi [21] bunga yaqqol misoldir.

Shuningdek, Oliy ta'lim tizimida "Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish shora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-2909-son Qarori [11] ning qabul qilinishi, Oliy ta'lim tizimini 2017–2021-yillarga mo'ljallangan kompleks rivojlantirish dasturi tasdiqlanganligi, O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish kontseptsiyasi, "Ta'lim to'g'risidagi Qonun"ning yangi loyihasi kabi muhim me'yoriy hujjatlarda shakllantirilgan Oliy ta'lim muassasalarida sohaga oid ta'lim jarayonini loyihalash ko'nikmalarini takomillashtirish yuzasidan fundamental, amaliy va innovatsion ilmiy izlanishlar olib borilishini muvofiqlashtirish shakllarini ishlab shiqish va foydalanishni talab qiladi . Oliy ta'lim tizimlarida bo'lajak tarbiyachilar kasbiy ehtiyojlari va pedagogik mahoratini global jamiyatlarning zamonaviy rivojlanish darajasiga moslashtirish zaruratini asosiy masalalardan biri ekanligi nuqtai nazaridan qarab ularni eng yuksak rivojlanish nuqtasiga etishiga ko'maklashadigan shart-sharoitlar yaratish, ijobiy psixologik muhit, ijodiy va mustaqil fikrlashni rag'batlantiradi.

Akmeologik yondashuv asosida ta'lim jarayonini loyihalashda quyidagilarga urg'u beradi:

-maksimal natijadorlikka intilish;

-o'z - o'zini rivojlantirish;

-ta'lim jarayonini samarali rejalashtirish va o'z faoliyatini tahlil qilish;

-innovatsion texnologiyalarni qo'llash.

Ta'lim jarayonini loyihalash – bu tarbiyashining o'quv-tarbiya ishlarini oldindan rejalashtirish, uni tizimli tarzda tashkil qilish va boshqarish faoliyatidir.

Tadqiqotdan ko'zlangan maqsad bo'lajak tarbiyashilarda akmeologik yondashuv asosida ta'lim jarayonini loyihalash ko'nikmalarini rivojlantirish, ularni kasbiy faoliyatga tayyorlash samaradorligini oshirishga erishishdan iborat.

Mazkur maqsaddan kelib chiqib biz o'z oldimizga akmeologik yondashuvning nazariy asoslarini o'rganishni, bo'lajak tarbiyashilarning loyihalash ko'nikmalarini aniqlashni, akmeologik yondashuv asosida ko'nikmalarni rivojlantirish bo'yisha metodik tavsiyalar ishlab shiqish hamda tajriba-sinov ishlarini tashkil etish va natijalarni tahlil qilish vazifalarini belgilab oldik.

Metodologiya. Bo'lajak tarbiyashilarda akmeologik yondashuv asosida ta'lim jarayonini loyihalash ko'nikmalarini rivojlantirishning pedagogik zaruriyati shundaki, bugungi kunda bo'lajak tarbiyashilarda shaxsiy o'sish va kasbiy yetuklikni ta'minlashda, tezkor qaror qabul qila oladigan, ta'lim jarayonlariga yangisha yondasha oladigan, tarbiyaviy ishlarni mustaqil loyihalashga qodir kadrlarni etishtirib chiqarishda bir so'z bilan aytganda kasbiy tayyorgarlikda akmeologik yondashuvni qo'llashni zaruratga aylandi.

Aytish o'rinliki, maktabgacha ta'lim va ijtimoiy sohadagi yangilanishlar asosida ta'lim unsurlari jiddiy o'zgarishlarga uchradi. Shu bois, uzluksiz ta'lim falsafasi, qonuniyatini, kreativ yondashuv asosida ta'lim muammolarini qaytadan ko'rib chiqish dvr talabiga aylanib bormoqda.

Bo'lajak tarbiyachilarda akmeologik yondashuv asosida ta'lim jarayonini loyihalash ko'nikmalarini rivojlantirish o'quv-biluv faoliyatidagi o'ziga xos sifatlar majmui bo'lib, taqdim etilayotgan bilimlar talaba yoshlarning ehtiyojlarini qondirishga yunaltirilgan uzluksiz pedagogik jarayonning natijasi ifodasidir.

Alohida qayd etish lozimki, OTM ta'lim jarayonini loyihalash faoliyatini samarali va sifatli tashkil etish, shu jumladan, ish faoliyatiga zamonviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llash orqali talabalarga kasbiy profetsionalizmni takomillashtirish samaradorligini oshirish yuqori sifat va samaradorlikka erishish imkonini beradigan o'qitish shakllari va metodlarini takomillashtirish, shaxsni shakllantirishga oid falsafiy, sotsiologik, psixologik, pedagogik

bilimlarni uygʻunlashtirish zaruriyati kuchaymoqda.

Shunga koʻra akmeologik mvqe boʻlajak tarbiyachilarning integrallashgan shaxsiy-kasbiy-metodik sifatlari majmuini oʻz ichiga olishi, mazkur jarayon boʻlajak tarbiyachilarni oʻz-oʻzini shaxsiy rivojlantirish, kreativ potentsialini takomillashtirishining mahsuli hisoblanadi. Oliy pedagogik ta’limning yangilangan mazmunigina oʻqituvchining akmeologik modelini yaratishga xizmat qila oladi. Bu esa, oʻz nvbatida, oliy pedagogik ta’lim sifatini ta’minlash imkonini beradigan yoʻnalish sifatida namoyon boʻladi. Haqiqatdan ham boʻlajak tarbiyachilarda akmeologik yondashuv asosida ta’lim jarayonini loyihalash koʻnikmalarini rivojlantirishda oʻqituvchi shaxsga yoʻnaltirilgan ta’lim jarayonini maqsadga muvofiq tarzda loyihalashtirish tajribasiga ega boʻlishlari kerak. Buning uchun pedagog shaxsga yoʻnaltirilgan ta’limning maqsadi, vazifalari, bu jarayonda oʻquv vositalarining mazmuni va xarakterini yaxshi bilishlari lozim. Talaba shaxsiga yoʻnaltirilgan oʻquv jarayonini samarali loyihalash tajribasini oʻzlashtirish uchun boʻlajak oʻqituvchilar dastlab uning mezonlarini yaxshi bilishlari lozim

Tadqiqot muammosiga oid adabiyotlar va ilmiy izlanishlar olib borgan tadqiqotlarning nazariy tahlillaridan kelib chiqib, umumlashtiradigan boʻlsak, boʻlajak tarbiyachilarda akmeologik yondashuv asosida ta’lim jarayonini loyihalash koʻnikmalarini rivojlantirishga qaratilgan bazaga ega boʻlish jarayonida professor-oʻqituvchilar quyidagi kompetentsiyalarga ega boʻlishi lozim:

boʻlajak tarbiyachilarda akmeologik yondashuv asosida ta’lim jarayonini loyihalash koʻnikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladigan oʻquv-tarbiya jarayonini loyihalashtirish, talabalarni kasbiy rivojlantirish, akmeologik yondashuv asosida ularda umumiy hamda xususiy xarakterdagi kasbiy kompetentsiyalarni hosil qilish;

boʻlajak tarbiyachilarni loyihalash koʻnikmalarini rivojlantirish, metodik tayyorgarligini takomillashtirishga xizmat qiladigan oʻquv-tarbiya jarayonini innovatsion-raqamli texnologiyalarni qoʻllagan holda tashkil etish;

akmeologik yondashuv asosida boʻlajak tarbiyachilarda kasbiy mahoratlarini, metodik tayyorgarlikni takomillashtirishga xizmat qiladigan oʻquv-tarbiya jarayoniga xorij tajribasini olib kirish;

boʻlajak tarbiyachilarda kasbiy kompetentsiyalarni chuqur egallagan mutaxassislar boʻlishlari uchun pedagogik jarayonni tashkil qilishga asos boʻladigan oʻquv dasturlarini akmeologik yondashuv printsipi asosida ishlab chiqish;

boʻlajak tarbiyachilarda loyihalash, dizayn, metodik tayyorgarlikni takomillashtirishga xizmat qiladigan saytlardan foydalanish koʻnnikmasini shakllantirish.

Shu bois, boʻlajak tarbiyachilarda akmeologik yondashuv asosida ta’lim jarayonini loyihalash koʻnikmalarini rivojlantirish uchun oʻquv-biluv faoliyatini tashkil qilishda nafaqat innovatsion texnologiyalar, metodlar va shakllardan, balki faoliyatli yondashuv kontseptsiyasi talablari asosida ish yuritish zarur hisoblanadi. Bu yondashuv ta’lim oluvchilarning shaxsiy faolligini, mustaqil fikrlashini, muammolarni hal etish kompetentsiyalarini shakllantirishga yoʻnaltirilgan boʻlib, ularning professional rivojlanishi uchun mustahkam zamin yaratadi. Akmeologik yondashuv asosida ta’lim jarayonini loyihalash koʻnikmalarini rivojlantirish boʻlajak tarbiyachining shaxsiy va kasbiy etuklikka erishishida muhim omildir. Bu yoʻnalishdagi ishlarni tizimli, maqsadli va innovatsion yondashuvlar asosida tashkil etish muhim pedagogik ahamiyat kasb etadi.

Aytish joizki, boʻlajak tarbiyachilarda akmeologik yondashuv asosida ta’lim jarayonini loyihalash koʻnikmalarini rivojlantirishda quyidagilar muhim ahamiyatga ega: bilimdonlik, kasbiga moslik, malakalilik, tajribalilik, mas’uliyatlilikni kasbiy faoliyatiga singdirib borish uchun qulay pedagogik sharoit yaratish, ularning yuqori natijalarga erishishga boʻlgan intilishlarini ragʻbatlantirish tizimini ishlab chiqish hamda ijodiy yaratuvchilik faoliyatlarini tashkil etish,

integrallashgan mezonlar asosida ta'lim jarayonini loyihalash mexanizmlari, oliy pedagogik ta'limning asosiy maqsadiga erishish strategiyasini ishlab chiqish, ta'lim oluvchilarning kasbiy madaniyati va ma'nviyatini shaklantirishga alohida e'tibor qaratish kabilar.

Rivojlangan mamlakatlar - University of Strasbourg (Frantsiya), Rheinisshe Friedrish-Wilhelms-Universität Bonn (Germaniya), Prinseton university (AQSH), Assosiation for Edusational Sommunisations and Teshnology – AEST (AQSH), Sentre of insreasing to pedagogisal qualifisation on base Manshesters university (Angliya); Seoul National University (Janubiy Koreya), Rossiya "Akmeologiya fanlari akademiyasi", "Ta'limni rivojlantirish instituti" hamda "Psixologiya va akmeologiya instituti" kabi tan olingan ilmiy markazlarda zamonviy ta'lim texnologiyalari, elektron ta'lim xizmatlaridan foydalanish masalalariga jiddiy e'tibor qaratilgan.

Respublikamizda ham ta'lim menejmentida maqsadli faoliyatni tashkil etish, rasmiy veb-saytlarni ochiqlik tasnifida bo'lishiga erishish, ta'limda kreativlikni oshirish, bo'lajak tarbiyachilarni kasbiy rivojlanish potentsialini maksimal darajada yuqoriga ko'tarish masalalariga jiddiy e'tibor qaratilayotgani guvohi bo'layapmiz.

Zamonviy ta'lim tizimida tarbiyachi shaxsi nafaqat bilimli va malakasi etarli bo'lgan mutaxassis, balki etuk, ijodkor, faol va mustaqil fikrlaydigan shaxs sifatida shakllanishi talab qilinadi. SHu nuqtai nazardan, ularda ta'lim jarayonini loyihalash ko'nikmalarini shakllantirish muhim vazifalardan biridir. Ammo amaldagi ta'lim jarayonida bu ko'nikmalarni akmeologik yondashuv asosida samarali rvishda rivojlantirishda bir qator muammolar mvjudligini ko'rsatmoqda.

Natijalar. Shu nuqtai nazardan yondashganda, Oliy ta'lim tizimida yangicha innvatsion yondashuv asosida o'quv-biluv faoliyatini loyihalash ko'nikmalarini rivojlantirish davlat va jamiyat buyurtmasi bo'lib, tarbiyachilarning metodik kompetentligiga qo'yiladigan davlat talablari, maktabgacha ta'lim tashkilotlarining ehtiyojlari, ta'lim subyektlariga qo'yiladigan DTS talablarini bajarish, MTT attestatsiya va akreditatsiyasi ushun zamin yaratishini hisobga olgan holda tadqiqot ishimiz vazifalari sifatida quyidagilar belgilandi:

oliy ta'lim muassasasi .bo'lajak tarbiyachilarda akmeologik yondashuv asosida ta'lim jarayonini loyihalash ko'nikmalarini rivojlantirish jarayonini pedagogik muammo sifatida tahliliy o'rganish;

"lifelong learning" tamoyili asosida bo'lajak tarbiyachilarda akmeologik yondashuv asosida ta'lim jarayonini loyihalash ko'nikmalarini rivojlantirishning pedagogik modelini ishlab shiqish;

Mazkur tamoyil—insonning butun umri dvomida uzluksiz ta'lim olishi, yangi bilim va ko'nikmalarni egallashiga asoslangan tamoyildir. Lifelong learning'ning asosiy xususiyatlari quyidagilardan iborat: uzluksizlik — ta'lim jarayoni hayot dvomida uzilmasligi; shaxsiy rivojlanish — inson o'z qobiliyati va qiziqishlariga qarab o'z ustida izlanishlar olib borishi; mustaqillik — shaxs ta'limni mustaqil rvishda boshqarishi, rejalashtirishi; ishbilarmonlikka yordam — mehnat bozorida raqobatbardoshlikni ta'minlashi; texnologiyalardan foydalanish — onlayn kurslar, vebinarlar, platformalar yordamida ta'lim olishi;

Lifelong learning afzalligi shundaki — bu shaxsiy va kasbiy rivojlanishni ta'minlovchi, tez o'zgarayotgan dunyoga moslashishga yordam beradigan muhim tamoyildir.

-bo'lajak tarbiyachilarda akmeologik yondashuv asosida ta'lim jarayonini loyihalash ko'nikmalarini rivojlantirish indikatorlarini aniqlash;

-bo'lajak tarbiyachilarda akmeologik yondashuv asosida ta'lim jarayonini loyihalash ko'nikmalarini rivojlantirishning pedagogik-psixologik yo'nalishlari tuzilmasini aniqlash;

-talabalarda ta'lim jarayonini rejalashtirish va konstruktiv fikrlash ko'nikmalari etarli emasligi;

-akmeologik yondashuvning mohiyati va uning amaliy ahamiyati haqida etarli bilim yo'qligi;

- oliy ta'lim muassasalarida loyihalash faoliyatiga yo'naltirilgan integrativ usullar, kompetentsiyalar va texnologiyalar etarlicha qo'llanilmayapti;

-tarbiyachilarning shaxsiy va kasbiy etuklikka intilishi (akme maqsad) tizimli rvishda rivojlantirilmayapti.

Shuningdek, bo‘lajak tarbiyachilarda akmeologik yondashuv asosida ta’lim jarayonini loyihalash ko‘nikmalarini rivojlantirishda pedagogik muammolarni hal qilishda va yangi g‘oyalarni yaratishda qo‘llaniladigan tafakkur uslublari kreativ fikrlash ko‘nikmalari ya’ni divergent, konvergent va lateral (yoki yonlama) fikrlash muhim sanalib, mavjud stereotiplardan shiqib innovatsion ta’lim texnologiyalari va metodlaridan foydalanib ta’lim jarayonini loyihalash muhim pedagogik ahamiyatga ega.

Ushbu vazifalar echimini ijobiy hal etish bo‘lajak tarbiyachilarning shaxsiy va kasbiy rivojlanishiga turtki beradi, ta’lim jarayonida yuqori samaradorlikka erishishga yordam beradi va ularni raqobatbardosh mutaxassis sifatida tayyorlash imkonini yaratadi.

Bo‘lajak tarbiyachilarda akmeologik yondashuv asosida ta’lim jarayonini loyihalash ko‘nikmalarini rivojlantirishning mazmunini tahlil qilish jarayoni shuni ko‘rsatmoqdaki, ta’lim shakllarini optimizatsiyalash vazifalarini belgilaydigan texnik va inson resurslari hamda ularning o‘zaro ta’sirini hisobga olgan holda o‘qitish va bilimlarni o‘zlashtirishning butun jarayonlarini yaratishda akmeologik yondashuv asosidagi tahlil quyidagi mazmunni namoyon etadi. Akmeologik yondashuv asosida ta’lim jarayonini loyihalash ko‘nikmalarini rivojlantirish bo‘lajak tarbiyachining shaxsiy va kasbiy etuklikka erishishida muhim omildir. Bu yo‘nalishdagi ishlarni tizimli, maqsadli va innovatsion yondashuvlar asosida tashkil etish muhim pedagogik ahamiyat kasb etadi.

Aytish joizki, bo‘lajak tarbiyachilarda akmeologik yondashuv asosida ta’lim jarayonini loyihalash ko‘nikmalarini rivojlantirishda quyidagilar muhim ahamiyatga ega: bilimdonlik, kasbiga moslik, malakalilik, tajribalilik, mas’uliyatlilikni kasbiy faoliyatiga singdirib borish uchun qulay pedagogik sharoit yaratish, ularning yuqori natijalarga erishishga bo‘lgan intilishlarini rag‘batlantirish tizimini ishlab chiqish hamda ijodiy yaratuvchilik faoliyatlarini tashkil etish, integrallashgan mezonlar asosida ta’lim jarayonini loyihalash mexanizmlari, oliy pedagogik ta’limning asosiy maqsadiga erishish strategiyasini ishlab chiqish, ta’lim oluvchilarning kasbiy madaniyati va ma’nviyatini shaklantirishga alohida e’tibor qaratish kabilar.

Rivojlangan mamlakatlar - University of Strasbourg (Frantsiya), Rheinisshe Friedrish-Wilhelms-Universität Bonn (Germaniya), Prinseton university (AQSH), Assosiation for Edusational Sommunisations and Teshnology – AEST (AQSH), Sentre of insreasing to pedagogisal qualifisation on base Manshesters university (Angliya); Seoul National University (Janubiy Koreya), Rossiya “Akmeologiya fanlari akademiyasi”, “Ta’limni rivojlantirish instituti” hamda “Psixologiya va akmeologiya instituti” kabi tan olingan ilmiy markazlarda zamonviy ta’lim texnologiyalari, elektron ta’lim xizmatlaridan foydalanish masalalariga jiddiy e’tibor qaratilgan.

Respublikamizda ham ta’lim menejmentida maqsadli faoliyatni tashkil etish, rasmiy veb-saytlarni ochiqlik tasnifida bo‘lishiga erishish, ta’limda kreativlikni oshirish, bo‘lajak tarbiyachilarni kasbiy rivojlanish potentsialini maksimal darajada yuqoriga ko‘tarish masalalariga jiddiy e’tibor qaratilayotgani guvohi bo‘layapmiz.

Zamonviy ta’lim tizimida tarbiyachi shaxsi nafaqat bilimli va malakasi etarli bo‘lgan mutaxassis, balki etuk, ijodkor, faol va mustaqil fikrlaydigan shaxs sifatida shakllanishi talab qilinadi. SHu nuqtai nazardan, ularda ta’lim jarayonini loyihalash ko‘nikmalarini shakllantirish muhim vazifalardan biridir. Ammo amaldagi ta’lim jarayonida bu ko‘nikmalarni akmeologik yondashuv asosida samarali rvishda rivojlantirishda bir qator muammolar mvjudligini ko‘rsatmoqda.

Shu nuqtai nazardan yondashganda, Oliy ta’lim tizimida yangicha innvatsion yondashuv asosida o‘quv-biluv faoliyatini loyihalash ko‘nikmalarini rivojlantirish davlat va jamiyat buyurtmasi

bo'lib, tarbiyachilarning metodik kompetentligiga qo'yiladigan davlat talablari, maktabgacha ta'lim tashkilotlarining ehtiyojlari, ta'lim subyektlariga qo'yiladigan DTS talablarini bajarish, MTT attestatsiya va akreditatsiyasi ushun zamin yaratishini hisobga olgan holda tadqiqot ishimiz vazifalari sifatida quyidagilar belgilandi:

oliy ta'lim muassasasi .bo'lajak tarbiyachilarda akmeologik yondashuv asosida ta'lim jarayonini loyihalash ko'nikmalarini rivojlantirish jarayonini pedagogik muammo sifatida tahliliy o'rganish;

"lifelong learning" tamoyili asosida bo'lajak tarbiyachilarda akmeologik yondashuv asosida ta'lim jarayonini loyihalash ko'nikmalarini rivojlantirishning pedagogik modelini ishlab shiqish;

Muhokama. Mazkur tamoyil—insonning butun umri dvomida uzluksiz ta'lim olishi, yangi bilim va ko'nikmalarni egallashiga asoslangan tamoyildir. Lifelong learning'ning asosiy xususiyatlari quyidagilardan iborat: uzluksizlik — ta'lim jarayoni hayot dvomida uzilmasligi; shaxsiy rivojlanish — inson o'z qobiliyati va qiziqishlariga qarab o'z ustida izlanishlar olib borishi; mustaqillik — shaxs ta'limni mustaqil rvishda boshqarishi, rejalashtirishi; ishbilarmonlikka yordam — mehnat bozorida raqobatbardoshlikni ta'minlashi; texnologiyalardan foydalanish — onlayn kurslar, vebinarlar, platformalar yordamida ta'lim olishi;

Lifelong learning afzalligi shundaki — bu shaxsiy va kasbiy rivojlanishni ta'minlovchi, tez o'zgarayotgan dunyoga moslashishga yordam beradigan muhim tamoyildir.

-bo'lajak tarbiyachilarda akmeologik yondashuv asosida ta'lim jarayonini loyihalash ko'nikmalarini rivojlantirish indikatorlarini aniqlash;

-bo'lajak tarbiyachilarda akmeologik yondashuv asosida ta'lim jarayonini loyihalash ko'nikmalarini rivojlantirishning pedagogik-psixologik yo'nalishlari tuzilmasini aniqlash;

-talabalarda ta'lim jarayonini rejalashtirish va konstruktiv fikrlash ko'nikmalari etarli emasligi;

-akmeologik yondashuvning mohiyati va uning amaliy ahamiyati haqida etarli bilim yo'qligi;

- oliy ta'lim muassasalarida loyihalash faoliyatiga yo'naltirilgan integrativ usullar, kompetentsiyalar va texnologiyalar etarlicha qo'llanilmayapti;

-tarbiyachilarning shaxsiy va kasbiy etuklikka intilishi (akme maqsad) tizimli rvishda rivojlantirilmayapti.

Shuningdek, bo'lajak tarbiyachilarda akmeologik yondashuv asosida ta'lim jarayonini loyihalash ko'nikmalarini rivojlantirishda pedagogik muammolarni hal qilishda va yangi g'oyalarni yaratishda qo'llaniladigan tafakkur uslublari kreativ fikrlash ko'nikmalari ya'ni divergent, konvergent va lateral (yoki yonlama) fikrlash muhim sanalib, mavjud stereotiplardan shiqib innovatsion ta'lim texnologiyalari va metodlaridan foydalanib ta'lim jarayonini loyihalash muhim pedagogik ahamiyatga ega.

Xulosa. Ushbu vazifalar yechimini ijobiy hal etish bo'lajak tarbiyachilarning shaxsiy va kasbiy rivojlanishiga turtki beradi, ta'lim jarayonida yuqori samaradorlikka erishishga yordam beradi va ularni raqobatbardosh mutaxassis sifatida tayyorlash imkonini yaratadi.

Bo'lajak tarbiyachilarda akmeologik yondashuv asosida ta'lim jarayonini loyihalash ko'nikmalarini rivojlantirishning mazmunini tahlil qilish jarayoni shuni ko'rsatmoqdaki, ta'lim shakllarini optimizatsiyalash vazifalarini belgilaydigan texnik va inson resurslari hamda ularning o'zaro ta'sirini hisobga olgan holda o'qitish va bilimlarni o'zlashtirishning butun jarayonlarini yaratishda akmeologik yondashuv asosidagi tahlil quyidagi mazmunni namoyon etadi. Ta'lim jarayonini tizimli yondashuv asosida tashkil etish: Bo'lajak tarbiyachilarni tayyorlash jarayonida ta'lim mazmuni, metodlari, shakllari va vositalarini yaxlit tizim sifatida— pedagog, talabalar, ta'lim muhiti va resurslar — o'zaro bog'liq holda amalga oshiriladi.

Inson va texnik resurslarni muvofiqlashtirish: Akmeologik yondashuv talabiga ko'ra, ta'lim jarayonida inson omilini (shaxsiy salohiyat, qobiliyatlar, motivatsiya) va texnik resurslarni

(axborot texnologiyalari, mul'timedia vositalari) mos rvishda integratsiya qilish muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. R.A. Zokirova - Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. Toshkent: O'qituvchi , 2017 yil

2. N.N. Jo'raev - Pedagogik texnologiyalar va pedagog mahorati. Toshkent: Fan va texnologiya , 2020 yil.

3 Musurmonova O. Pedagogik texnologiyalar – ta'lim samaradorligi omili: monografiya. — T.: «Yoshlar nashriyot uyi», 2020. — 184 b.

4 Abdullaev F.A. Oliy ta'lim muassasasini boshqarishda axborot xizmati tizimini takomillashtirish (pedagogika oliy ta'lim muassasalari misolida): pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) diss. — Toshkent, 2020.

5 Askarov A.D. Oliy ta'lim muassasalarida sifat menedjmentini integratsiyalashgan mexanizmlar asosida takomillashtirish: pedagogika fanlari doktori (DSc) diss. — Toshkent, 2022.

6 Musaev O. Kompetensiyaviy yondashuv asosida pedagogik qobiliyatlar kompleksini takomillashtirish (oliy ta'lim muassasasi o'qituvchilari misolida): pedagogika fanlari falsafa doktori (PhD) diss. avtoref. — Samarqand, 2019. — 38 b.

7 Farsaxanova D.R. Pedagogika oliy ta'lim muassasasi talabalarini ma'naviy-axloqiy tarbiyalash metodikasini takomillashtirish: pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) diss. — Toshkent, 2020.